

1ª. Describe as características das principais correntes de pensamento socialista e as formas de organización e de protesta obreirista durante o s. XIX partindo dos documentos que seguen e da película [Daens](#) visionada na aula. Usa correctamente os conceptos ácrata, AIT, asociación de oficio, Cartismo, *Combination Acts*, comuna, ditadura do proletariado, leis Le Chapelier, luddismo, libertario, loita de clases, marxista, plusvalía, proactivo, reactivo, relación de produción, revolución, sindicato de clase e socialismo científico.

Docto 1: Karl Marx, *Manifesto Comunista*, 1848.

A historia de toda a sociedade ata os nosos días non foi senón a historia da **loita de clases**. Homes libres e escravos, patricios e plebeos, nobres e servos, mestres artesáns e compañeiros, nunha palabra, opresores e oprimidos, en loita constante, mantiveron unha guerra constante; unha guerra que rematou sempre, ben por unha transformación revolucionaria da sociedade, ben pola destrución das dúas clases antagónicas...

A sociedade burguesa moderna, levantada sobre as ruínas da sociedade feudal, non aboliu os antagonismos de clases. Non fixo máis que substituír con novas clases ás antigas, con novas condicións de opresión, con novas formas de loita... A sociedade divídese cada vez máis en dous grandes campos opostos, en dúas clases directamente inimigas: a burguesía e o proletariado”.

Docto 2: Mijail A. BAKUNIN *Cartas aos compañeiros do Xura*.

“No estado popular de Marx, dísenos que non haberá clases privilexiadas. Todo o mundo será igual, non só desde o punto de vista xurídico e político, senón tamén económico... Pero existirá un goberno excesivamente complicado, que non se contentará con gobernar e administrar as masas políticamente, senón que as administrará, ademais, economicamente, concentrando nas súas mans a produción e o reparto das riquezas, o cultivo da terra, o desenvolvemento das fábricas, a organización e a dirección do comercio... Todo iso esixirá moitos cerebros no goberno... Haberá unha nova clase, unha nova xerarquía de sabios que desprazará á masa de ignorantes... Calquera Estado, por moi democráticas que sexan as súas formas, só verá unha república verdadeiramente popular na medida en que dea ao pobo aquilo que este necesita, é dicir, a libre organización dos seus propios intereses de abaixo arriba, sen ningunha inxerencia ou tutela de arriba... Porque todo Estado, mesmo o pseudo-popular, coma o imaxinado por Marx, non é outra cousa que o goberno das masas constituído por unhas minorías de sabios”.

Docto. 3: *Malatesta* (finais do s. XIX): “Cando a propiedade privada sexa abolida, o goberno (que é o seu defensor) debe desaparecer. Se sobrevive, tendería a reconstruír unha clase privilexiada e opresora. Pero a abolición do goberno non significa a abolición da asociación humana. Todo o contrario, porque esa asociación será libre e voluntaria, dirixida o benestar de todos... Esta sociedade de homes libres, esta sociedade de amigos será a Anarquía”.

Docto. 4. Descrición dunha revolta na fábrica de tabacos da Palloza (*El País*, Diario de Pontevedra, 13-12-1857).

“O luns 7 do actual houbo un pronunciamento de mulleres na fábrica da Palloza desta cidade da Coruña. Parece que en lugar dos cigarros que se facían antes nesta fábrica, están agora ensaiando a construción doutros de diferentes feitura e cunhas follas que van engomadas, suprimindo os virxinias ou comúns e os de capa habana ou mixtos, e en vez deste, crearon un obradoiro de pitos [cigarros pequenos] cunha máquina para picar o tabaco... Como ambas as dúas operacións son novas, non se prestan nin se axeitan a elas as cigarreiras, porque non saben facelos, tardando tanto en elaboralos que apenas sacan a terceira parte do xornal a que estaban acostumadas. Isto, e o pouco satisfeitas que están do director desta fábrica, alporizounas en termos que o expresado día 7, sobre a unha da mañá alborotáronse aquelas 4.000 mulleres, arremeteron contra os xefes e empregados do

establecemento, destrozaron todo o tabaco picado, pitos e folia que tiveron a man, e o que había tempo que estaban elaborando, pisándoo e botándoo todo ao mar, rompendo en mil anacos as máquinas novas para picar o tabaco, que custaron 14.000 pesos, botándoas ao mar, o mesmo que os mobles, papeis, libros de caixa e efectos que atoparon na habitación do director”.

Docto. 5. Extractos da novela *La Tribuna* de Emilia Pardo Bazán (década de 1880, ed. de B. Varela Jácome, Cátedra, 2013, 17ª ed., paxs. 105 e 209)

“La fábrica de tabacos de Marineda [A Coruña] fue centro simpatizador para la [República] federal. De la colectividad fabril nació la confraternidad política; a las cigarreras se les abrió el horizonte republicano ... por medio de la propaganda oral y por los periódicos que pululaban. Hubo en cada taller una o dos lectoras; les abonaban sus compañeras el tiempo perdido ... Amparo tenía una boca no más que alimentar; la crisis económica no podía importrle atanto como a as que reunían seis hijos, tres o cuatro hermanos, familia dilatada, sin más recursos que el trabajo de una mujer... En la tienda se cansaban de fiarles y se veían pérdidas ... ¡Pedir limosna! ¡Que humillación para la fábrica!. No, se ayudarían mutuamente, como siempre; las que estaban mejor se rascarían el bolsillo para atender a las más necesitadas y, en efecto, así se hizo, verificándose numerosas cuestaciones siempre con fruto abundante”.

Docto. 6 Fábrica de tabacos na Coruña e lavandeiras nas aforas.

Docto. 7: Comunicado dunha manifestación de mulleres (Barcelona 1918).

¡MULLERES DE BARCELONA, todas ó mitin!

Esta tarde ás catro terá lugar o **¡MITIN DA FAME no local do GLOBO! SITO NO SALON DE SAN JUAN**

Para patentizar a infamia do Goberno, aliado con acaparadores e comerciantes; para demostrar a todas as mulleres españolas o que valemos cando queremos e que non estamos dispostas a consentir que os nosos fillos morran de fame e para tomar radicais acordos sobre os alugueiros, xornais e subsistencias, que ningunha falte ó mitin. Así demostraremos a nosa forza, a nosa razón e o noso dereito: a xustiza.

Docto. 8: Actividades laborais e concienciación sociopolítica na Rioxá no cambio de século (extraído de C. Gil Andrés, 2010: 103-104, 106-107 e 114).

“Máis de 20.000 logroñeses emigraron a América na primeira década do século XX, supuñan o 10% da poboación desa provincia. Outros procuraron sobrevivir a costa dos recursos comunais, traballando a tempo parcial como xornaleiros e nos obradoiros de alparagatas. En 1895 había once patróns alparagateiros en Cervera (Logroño), dúas pequenas fábricas de telas, tres muiños fariñeiros, unha prensa de aceituna, un pequeno número doutros artesáns e varios establecementos de víveres e bebidas: bodegóns, abacerías e tendas de tablajeros. Esa vila era, ademais, a cabeceira dunha comarca agrícola enfrontada á crise finisecular que provocara a caída dos prezos dos cereais aumentando o descontento dos produtores... Neses obradoiros de alparagatas xurdiu a mobilización obreira local pois discutían sobre a situación económica e social ao tempo que traballaban. Algúns deles sabían ler a prensa e informaban aos demais... Os traballadores alparagateiros fixeron folga para esixir o cobro dos salarios en metálico e non en especie. Máis adiante constituiron unha asociación obreira que agrupou a centos deses traballadores... En 1903 acordaron formar a Sociedad de Alparateros y anexos *La defensora del Trabajo*”.